

Vitorlás illemtan

A hajók környezetében és a vízparton, vízen, kikötőben való tartózkodás írott és íratlan szabályai

A vitorlás sport Angliából terjedt el az egész világon. Erősek a hagyományai, a tradíciók őrzése a játék része. Az illemszabályok jórészt az angol észjárást követik, egy részük nekünk talán idegen, de ne felejtjük el, hogy mögöttük évszázados a tapasztalat! A szokások egy része beépült a hajózási előírásokba is, más részük íratlan szabály, egyikük-másikuk néha megmosolyogtat. Be nem tartásukért nem jár büntetés. Úgy hisszük, hogy követésük viszont sportemberi kötelesség. Adjuk meg a módját a hajózásnak, legyen ünnep a vitorlázás, emeljük ki a hétköznapokból a vízen töltött órákat!

1. A kapitány engedélye nélkül a fedélzetre lépni nem illik.
2. Ha a fedélzetre lépünk, először a hölgyeket üdvözljük, megvárva, míg ők nyújtanak kezet, azután üdvözljük a férfiakat, lehetőleg kor szerinti sorrendben.
3. Vendéggel nem ildomos éreztetni, hogy ő "szárazföldi patkány".
4. Fedélzetre csak puhatalpú cipőben lépünk, amelynek fehér vagy világos színű a talpa!
5. Kikötőbe befutni vagy kifutni, íme az angol módi: férfiak, nők fehér ingben sötétkék sortban, fehér, barna vagy sötétkék cipőben. (Kint a vízen aztán jöhet a fürdőnadrág vagy az "ádámkosztüm".)
6. Ha a kapitány asztalához ülünk, viseljünk inget!
7. Lobogóviselés 1.: a lobogó a hajó dísze olyan, mint a férfi nyakkendője. Lobogót nem illik az achterstagra, hátramerevítőre) kötni. Ez hányaveti megoldás, jár a lobogónak egy hátradőlő, szép hosszú zászlórúd. A lobogó mérete is kifejezi, mennyire tiszteli nemzetét és hajóját a kapitány. Egy tenyérynyi fakult nemzeti zászló az achterstagon, olyan mintha nyakkendő helyett egy szakadt cipőfűzőt lógatnánk bal fülünkön. Másoknak azt sugallja, hogy ezt csak a rendőrök miatt tettük fel, nem is érzem magam magyarnak, a hajóm meg olyan csúnya, hogy egy szép lobogó sem segít rajta. A lobogó kitűzése és bevétele (nagyobb yachtokon felvonása és levonása) menet közben napkelte és napnyugta között szokás. Tehát illik napnyugtakor – szertartásosan – bevonni a lobogót. A nemzeti lobogó időleges félárbcra eresztésével vagy a zászlórúd ideiglenes hátratartásával üdvözülhetünk vagy tiszteletet adhatunk a másik hajónak, amelynek ezt illik viszonzni. Klublobogót az árbc csúcsán szokás viselni, de ez kezd kimenni a divatból vagy szokásból, mert nehezen oldható meg.
8. Lobogóviselés 2.: Egyéb lobogók elhelyezése: klublobogó az árboccsúcson, idegen felségvízen a fogadó nemzet zászlója a jobb száling alatt. A versenylobogó a code "V". Ha ezt húzzuk fel, versenyben vagyunk, ilyenkor más kitérés szabályok szerint vitorlázunk, a versenyszabályok szerint. Ha a nemzeti lobogóval hajózunk, a Hajózási Szabályok vonatkoznak ránk. Ha egyszerre mindkét lobogót viseljük, azon kívül, hogy kezdőnek néznek, nem tudják, hogy versenyben vagyunk-e vagy sem. Ezek a legalapvetőbb lobogóviselési illemszabályok.
9. Régen, amikor még minden hajó ismerte a másikat – hisz oly kevés hajó volt -, illetve egymás mellett elvitorlázva üdvözölni a másikat. Ez akkor a lobogó félárbcra eresztésével

történt, a zászlórudat kivették és vízszintesen tartották, míg a másik elhaladt mellettünk. Manapság egy kézfeltartással helyettesítjük ezt. Illik odanézni és jobb kezünket feltartani. Jó barátainkat zászlóval üdvözölhetjük.

10. Nemzeti ünnepeinken szokás hajóinkat lobogódíszbe öltöztetni a "code" lobogókkal.

11. Kifutás előtt: szabály: rendrakás a hajón, minden a helyén rögzítve, a funkciót ellátó felszerelések kipróbálva, üzemanyag, víz, motor olajsztint stb. ellenőrizve. Ha megdőlné a hajó, semmi ne essen le.

12. Fedélzetmosás naponta, általában a hajnali párával összekötve, de kifutás előtt kötelezően.

13. Nem szokás a hajóoldalán hagyott pufferekkel hajózni. Ez igen csúf látvány.

14. A kitérésre kötelezett hajónak nem szabad az utolsó pillanatig halogatni a kitérés manőver megkezdését, inkább illik figyelemfelkeltő módon, jó előre, 10-20 hajóhossz távolságban határozott irányváltatással jelezni, "igen tudom, hogy nekem kell kitérnem, nyugodtan menjetek tovább, én biztosan kitérek".

15. Nyílt vízén horgonyzó pihenő, vagy napozó hajó mellett nem szokás közel elhaladni. (Horgászhoz sem illik indokolatlanul közel menni.)

16. Nem tisztességes eljárás hátszél vitorlával haladó túrázóval szemben útjogunkat kierőszakolni, őt zavarba hozni.

17. Ha nagyobb hajó nyílt vízén előz kisebb vitorlást, elegánsabb és sportszerűbb azt szél alatt tenni.

18. Talán ezzel kellett volna kezdeni: ha látjuk, hogy a másik hajónak gondja-baja van, illik felajánlani segítségünket. Ha veszélyben van, akkor ezt kötelező megtenni!

19. Éjszakai vitorlázásnál nem illik erős reflektorral a másik hajót elvakítani.

20. Kikötésre készülő hajót megelőzni és odakötöni, ahova ő szeretett volna durva udvariatlanság.

21. Ha a kikötőben olyan bikához állunk, ahova már más is kikötött, úgy rögzítsük a kötelünket, hogy ha a másik indulni szeretne, megtehesse anélkül, hogy előbb minket le kelljen oldania.

22. Kikötőben, ha másik hajó közelében állunk, vagy várható, hogy mellénk hajó jöhet, jó előre helyezzük el a puffereket, ütközőket.

23. Idegen kikötőbe érkezve jelentkezzünk a kikötő kapitánynál.

24. Lehorgonyzott hajó horgonyán keresztbe dobni a miénket nem szabad.

25. Ha hajó érkezését észleljük, és mi biztonságosan parthoz vagyunk kötve, illik segíteni kötelet elkapni, hajó orrát megtartani, egyáltalán minden módon jelezni segítő szándékunkat.

26. Ha a mólóval párhuzamosan álltunk, illik kívülre is puffert tenni, és a további hajóknak mellénk kötést engedélyezni, átjárást biztosítani

27. Szomszéd hajóra és legénységre megjegyzést tenni nem ildomos.
28. Ha éjszakai vitorlázás után kikötünk, a pozíció fényeket azonnal kapcsoljuk le!
29. Kikötőben este 10 és reggel 8 óra között nem illik hangoskodni, motort feleslegesen járatni, hi-fi berendezést hangosan hallgatni.
30. Kikötőben nem szabad 2-3 csomónál nagyobb sebességgel haladni. Szűk kikötőben, ahol a vitorlázás kockázatokkal járhat, motorral kell ki- és beállni.
31. Nem illik úgy otthagyni a hajónkat, hogy a feltámadó szél esetén a felhúzó kötelek verjék az árbocot.
32. Kikötőben pumpálós WC-t használni nem szabad.
33. Horgonyzó hajóknál, ha szélfordulás vagy szélerősödés miatt összekoccanás veszélyébe kerülnek, annak hajónak kell korrigálni, amelyik később érkezett, vagy amelyiknek szánt a horgonya.
34. Kikötőből kifelé induló hajónak illik körülnézni, hogy a befelé jövőnek meg tudja-e adni útját.
35. Hulladékot, szennyező anyagokat a vízbe dobni bűn a természet és mások ellen is.
36. Ha "befolyásolt" állapotban vagyunk, ezt kiabálásokkal ne hozzuk mindenki tudomására.
37. Ha a hullámos vízen "a halakat kell etetni", a szél alatti oldalon tegyük azt. Dohányosoknak sem illik szél felőli oldalon hamuzni.
38. Ha egy hajón többen vagyunk, nem illik a kabin bejáratában tartózkodni.
39. Hajón a zugevés, zugivás nem illendő. Először mindig a kormányost lássuk el étellel, itallal.
40. Nem illik a hajó orrán mosás céljából kilógatott horgonyt ott felejtetni.
41. Kikötőben helyet keresve ne kössünk ki olyan, helyre, ami feltehetően ott honos hajó helye. Nekünk sem esne jól, ha hazai kikötőhelyünkhöz érve a fizetett helyünkön idegen hajó állna. Ha ezt szükségből mégis meg kellene tennünk (sérülés, baleset stb.) maradjon a hajón egy olyan személy, aki azonnal kifutni képes.
42. Adják meg a tiszteletet a klasszikus fahajóknak, segítsük őket a kikötőkbe, mert ezek nagyobb hagyományos sporttörténeti értékeket képviselnek egyediségükkel. Nehezebben manőverezhetőek, némelyikükben még motor sincs.
43. Egymás mellett, párhuzamosan kikötött hajók esetén, ha át kell lépni másik hajóra a partra jutás érdekében, azt ne a cocpiten keresztül, hanem lehetőleg az árbóc előtt tegyük meg, a hajó zavarása nélkül.